

УДК: 658.152

ДО ПИТАННЯ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Абрютіна Анастасія, аспірантка Сумського державного університету
Скляр Ірина Дмитрівна, к.е.н, доцент кафедри фінансів Сумського державного університету

В умовах посилення ринкових трансформацій, глобалізаційних й інтеграційних процесів в Україні першочерговим завданням державної стратегії економічно-соціального розвитку є формування та утримання конкурентної позиції на міжнародних ринках капіталу для забезпечення фінансової безпеки та стабільності країни. Рушійною силою даного процесу виступає інноваційно-інвестиційна діяльність, яка забезпечує своєчасну адаптацію національної економіки до змін ринкового середовища та досягнення конкурентних переваг. При цьому вихід країни на інноваційний етап розвитку неможливий без відповідної переорієнтації на рівні підприємства.

Дана ситуація обґрунтовує пріоритетність інноваційно-інвестиційної складової діяльності підприємства та необхідність удосконалення механізму управління, передусім фінансовим забезпеченням.

Сьогодні найбільш популярними виробничими технологіями вважають автоматизоване проектування та конструювання, локальну мережу для проектування та виробництва, виготовлення продукції кінцевої форми, гнучкі виробничі системи, комп'ютери для здійснення контролю в цеху та програмовані логічні контролери. Проте, в Україні переважна більшість підприємств використовує тільки одну технологію з наведених вище, і лише близько 3-4% суб'єктів господарювання – три й більше. При цьому частка підприємств, котрі впроваджують інновації становить приблизно 11%.

За даними проведеного статистичного спостереження Державним комітетом статистики України було визначено, що дефіцит і нерозвиненість сучасних форм фінансування є головним фактором, що стримує процес впровадження новітніх технологій і досягнень науково-технічного розвитку (у 44% випадків). Аналогічний ефект чинять і такі чинники, як відсутність адекватного організаційно-правового механізму (5,2%), нездатність менеджерів різних рівнів побачити вигоду й оцінити майбутню ефективність від реалізації інноваційних проектів (4,9%), недостатнє залучення науково-технічної підтримки ззовні (4,2%), низька кваліфікація персоналу (3,4%) та ін. [1].

Аналіз структури джерел фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств України свідчить, що в 2009 році у фінансуванні витрат на суму 7949,9 млн. грн. найбільшу частку займали власний капітал (5169,4 млн. грн.) та іноземні інвестиції (1512,9 млн. грн.), решта – кошти з Державного бюджету й інші джерела [1].

Отже, в умовах дефіциту бюджетних надходжень перед підприємством постає необхідність самофінансування та залучення різноманітних зовнішніх джерел із оптимізацією їх структури, бо фінансування інноваційно-інвестиційного розвитку характеризується високим ступенем ризику.

Основні принципи фінансового забезпечення, на які має орієнтуватися підприємство:

- 1) швидкість й ефективність впровадження сучасних науково-технічних інновацій;
- 2) диверсифікація джерел фінансування;
- 3) обґрунтованість і законність способів акумуляції коштів;
- 4) гнучка система фінансового забезпечення;
- 5) фінансування інноваційного проекту на всіх етапах життєвого циклу [2, с. 56].

Виходячи зі світового досвіду, для фінансового забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку крім власного капіталу підприємства слід використовувати кредитні кошти, приватні інвестиції, емісії цінних паперів під інноваційні проекти, іноземні інвестиції, венчурний капітал, бюджетні кошти тощо.

У даному контексті важливу роль відіграє фінансово-кредитна система, яка включає інноваційно-інвестиційні та венчурні фонди, комерційні банки й інші кредитні організації, функціонування яких в Україні ще залишається не адаптованим сучасним потребам підприємств і характеризується складною процедурою отримання коштів, необхідністю гарантій, недостатнім строком дії договорів для реалізації проектів і високими відсотками за користування.

Тому для забезпечення ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства пропонуємо вдосконалити механізм управління фінансовим забезпеченням, який має містити наступні складові:

- 1) формулювання цілей і аналіз можливостей підприємства;
- 2) визначення інвестиційних потреб;
- 3) пошук джерел фінансування;
- 4) визначення обмежень у застосуванні тих чи інших методів фінансового забезпечення;
- 5) порівняння альтернативних варіантів;
- 6) формування переліку прийнятних джерел фінансування й ранжування за ефективністю використання на основі оцінки показників витрат і результатів;
- 7) оптимізація структури джерел фінансового забезпечення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства й вибір найвигідніших варіантів.

Література:

1. *Наукова та науково-технічна діяльність за даними Державного комітету статистики України.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. *Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія.* – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.

e-mail: nastya_samoylikova@mail.ru